

ความรู้เรื่องอิศรญาณภาษิต

นำเสนอเมื่อ : 1 ม.ค. 2552

อิศรญาณภาษิต เป็นเรื่องหนึ่งในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ น่าสนใจมาก

ความรู้เรื่องอิศรญาณภาษิต

ความเป็นมา

อิศรญาณภาษิตเรียกอีกอย่างว่า “เพลงยาวอิศรญาณ” เป็นพระนิพนธ์ของหม่อมเจ้าอิศรญาณ ซึ่งเลากันว่าเป็นผู้มีพระจริตไม่ปกติ ครึ่งหนึ่งพระองค์ได้ทำสิ่งวิปริตไปแล้วพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวตรัสปรึกษาว่าเป็นบ้า ทำให้ใครๆ ก็พากันเห็นด้วยกับพระราชดำรินั้น ด้วยความนอຍพระทัยของหม่อมเจ้าอิศรญาณจึงทรงนิพนธ์เพลงยาวฉบับนี้ขึ้น

มีผู้สันนิษฐานว่าอิศรญาณภาษิตนี้ ไม่ใช่พระนิพนธ์ของหม่อมเจ้าอิศรญาณแต่เพียงผู้เดียว หากแต่ทรงนิพนธ์ไว้เพียงตอนแรกเท่านั้น กล่าวคือ สันนิษฐานว่าทรงนิพนธ์ถึงวรรคว่า “บุชชกรักกับชังไม่ยั้งยีน” ซึ่งมีลีลาการแต่งไว้ด้วยน้ำเสียงเห็บแหมมประชดประชันอย่างรุนแรง ชัดเจนสวนที่เหลือเป็นของผู้อื่นแต่งต่อ โดยเป็นการสอนเรื่องต่างๆ ไป มีลีลาหรือท่วงทำนองแบบเรียบๆ มุ่งสั่งสอนตามปกติของผู้มีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ซึ่งได้นำมาเรียบเรียงไว้ทั้งหมด

ประวัติผู้แต่ง

หม่อมเจ้าอิศรญาณ เป็นโอรสในพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงมหิศวรินทรากรมเรศ พระองค์ทรงผนวชที่วัดบวรนิเวศ ได้พระนามฉายาว่า " อิศูสรุญาโณ" มีพระชนม์ชีพอยู่ในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ลักษณะคำประพันธ์

กลอนเพลงยาว ซึ่งขึ้นต้นด้วยวรรคสดับ (จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เพลงยาวอิศรญาณหรือภาษิตอิศรญาณ)

✘ จุดประสงค์ ✘

๑. เพื่อสั่งสอน
๒. เพื่อเตือนใจให้คิดก่อนที่จะทำสิ่งใด
๓. สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

✘ เนื้อเรื่อง ✘

อิศรญาณภาษิตมีเนื้อหาที่เป็นคำสั่งสอนแบบเตือนสติ และแนะนำเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติให้เป็นที่พอใจของผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจมากกว่า สอนว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะอยู่ในสังคมได้โดยปราศจากภัยแกตน ทำอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จสมหวังบางตอนก็เน้นเรื่องการเห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้อื่นโดยไม่สับประมาทหรือดูแคลนกัน โดยทั้งนี้การสอนบางครั้งอาจเป็นการบอกตรงๆ หรือบางครั้งก็สอนโดยคำประชดประชันเหน็บแนม เนื้อหาส่วนใหญ่จะสั่งสอนให้คนมีปัญญา ไม่หลงใหลกับคำเยินยอ สอนให้รู้จักคิดไตร่ตรองก่อนพูด รู้จักเคารพผู้อาวุโส รู้จักทำตามที่ผู้ใหญ่แนะนำ รู้จักกตัญญูผู้ใหญ่

✘ คุณค่างานประพันธ์ ✘

คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มาเรียงร้อยได้เหมาะสมและมีความหมายลึกซึ้ง

คุณค่าด้านสังคม ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตเพื่อดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศึกษาเพิ่มเติม ในบทที่ ๑- ๒๖ พร้อมคำศัพท์ ความหมาย และสุภาษิต สำนวนที่เกี่ยวข้อง ได้โดยคลิกที่

✘ www.thaigoodview.com/node/18063 ✘